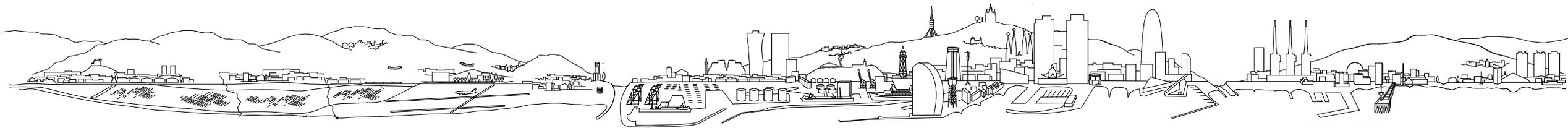
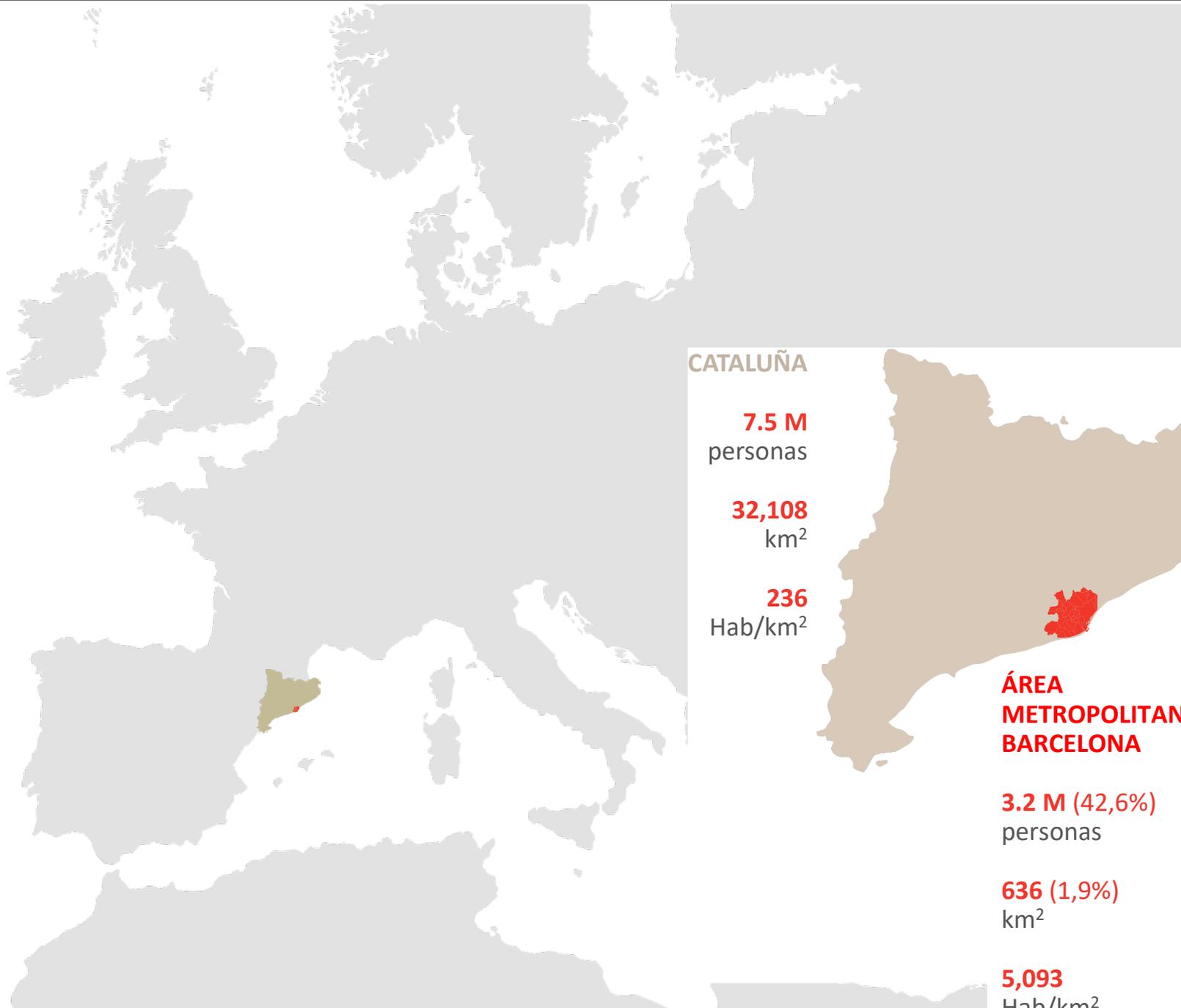

BIODIVERSIDAD EN EL ESPACIO FLUVIAL DEL LLOBREGAT

Organizado por
Gobierno de Canarias y GBIF España/CSIC

CATALUÑA

7.5 M
personas

32,108
km²

236
Hab/km²

ÁREA METROPOLITANA DE BARCELONA

3.2 M (42,6%)
personas

636 (1,9%)
km²

5,093
Hab/km²

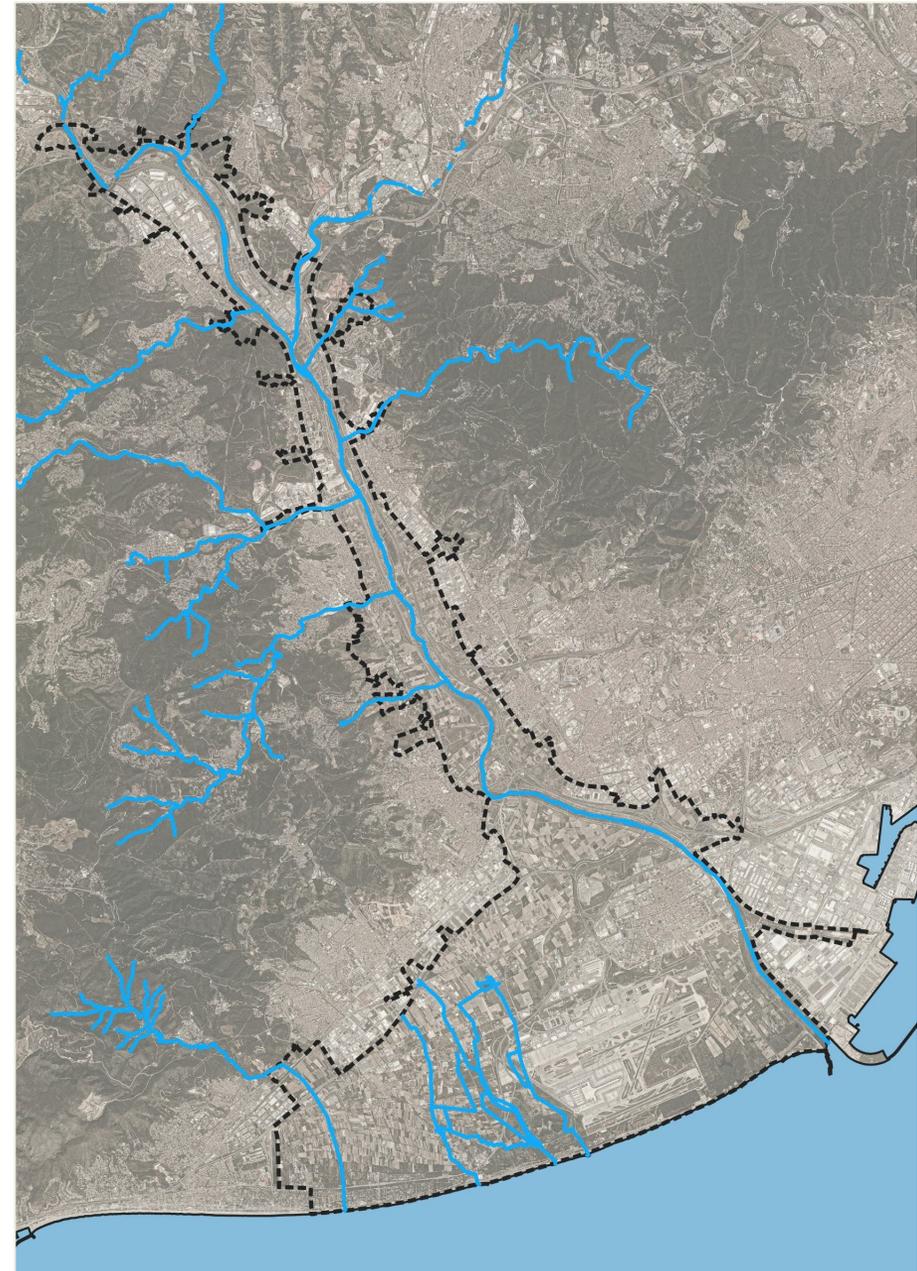

INTRODUCCIÓN DE LOS ESTUDIOS

> Objetivo principal

Identificar los principales sectores de interés para la **BIODIVERSIDAD** y la **DISPERSIÓN DE LA FAUNA** y plantear medidas que permitan mejorar la **PERMEABILIDAD** y restablecer los flujos ecológicos de este espacio, así como mejorar la gestión para potenciar la **DIVERSIDAD** presente

ÁMBITO DE ESTUDIO:
TERRITORIO METROPOLITANO
POR EL QUE DISCORRE EL RÍO
LLOBREGAT Y SU DELTA

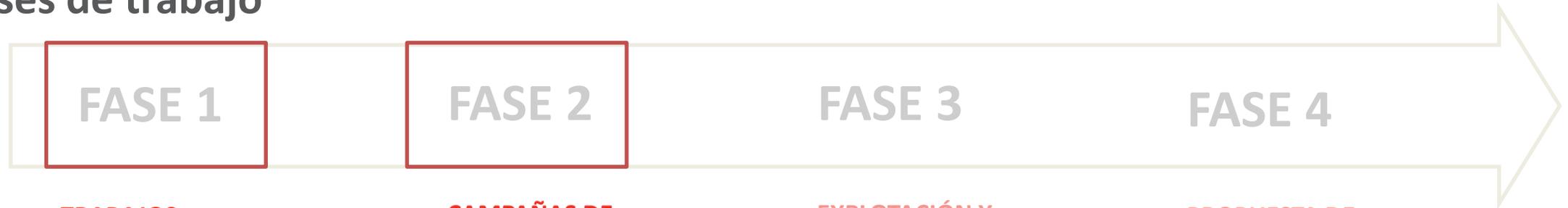

BIODIVERSIDAD

METODOLOGÍA

> Fases de trabajo

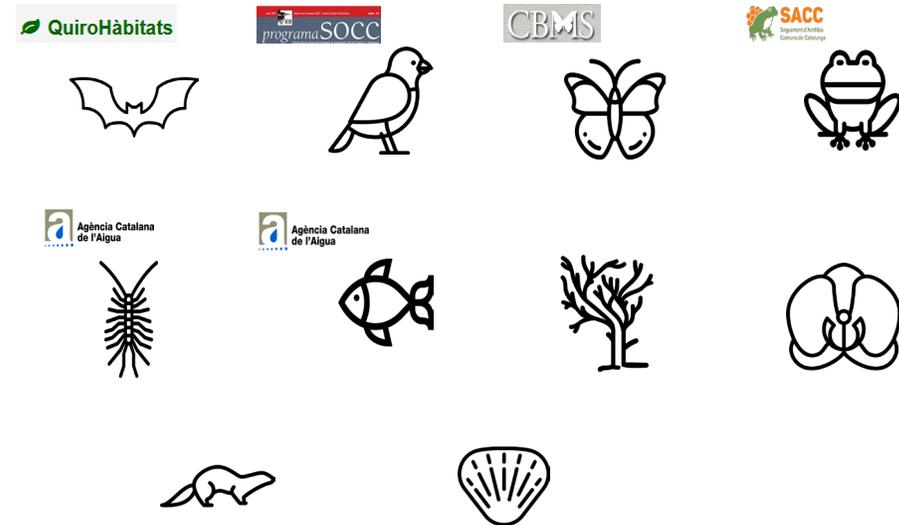

**TRABAJOS
PREPARATORIOS DE
GABINETE**

**CAMPAÑAS DE
TRABAJO DE CAMPO**

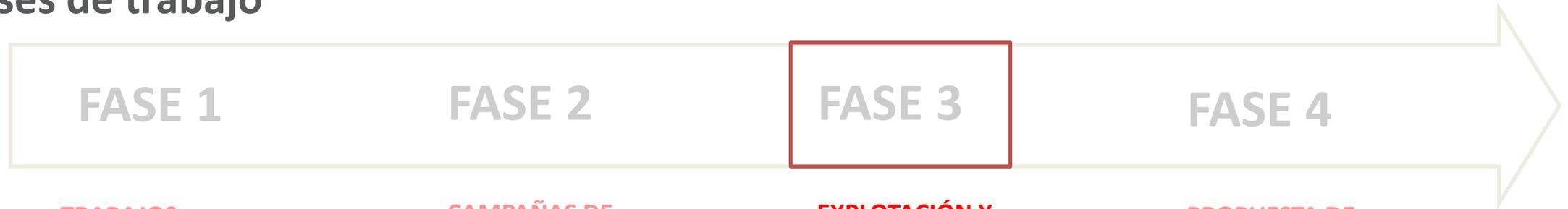
**EXPLOTACIÓN Y
ANÁLISIS DE DATOS**

**PROPUESTA DE
MEDIDAS Y
DIRECTRICES**

METODOLOGÍA

> Fases de trabajo

TRABAJOS
PREPARATORIOS DE
GABINETE

GRUP BIÒTIC	TOTAL	GRUPS %	PROTEGIDES %	EEI %
Flora	1272	50,52	1,18	0,79
Ocells	479	19,02	50,94	1,46
Insectes	359	14,26	4,74	0,28
Aràcnids	102	4,05	0,98	0,00
Líquens	99	3,93	0,00	0,00
Mamífers	63	2,50	30,16	1,59
Reptils	37	1,47	62,16	0,00
Peixos	36	1,43	13,89	16,67
Gasteròpodes	20	0,79	10,00	10,00
Amfibis	15	0,60	66,67	0,00
Crustacis	8	0,32	0,00	12,50
Bivalves	6	0,24	0,00	33,33
Anelids	3	0,12	0,00	0,00
Arthropoda_Altres	3	0,12	0,00	0,00
Altres	16	0,64	0,00	0,00
TOTAL	2518	100,00	13,34	1,19

2000-2022

CAMPAÑAS DE
TRABAJO DE CAMPO

EXPLOTACIÓN Y
ANÁLISIS DE DATOS

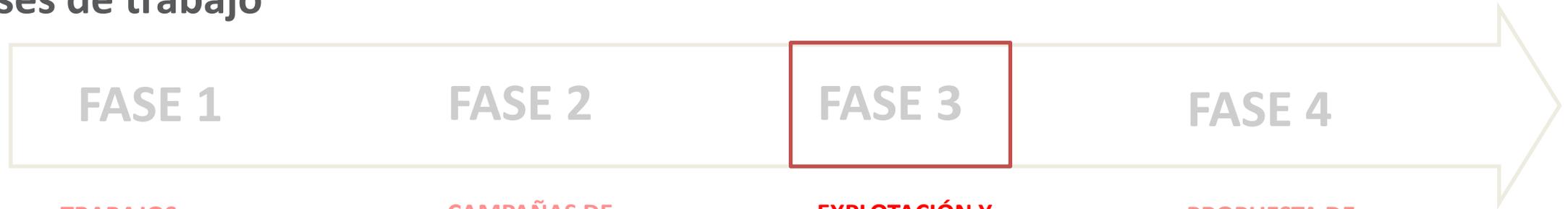
GRUP BIÒTIC	TOTAL AMB	GRUPS %	PROTEGIDES %	EEI %
Flora	10	0,79	0,00	0,00
Ocells	132	27,56	67,42	1,52
Insectes	64	17,83	0,00	0,00
Aràcnids	1	0,98	0,00	0,00
Líquens	99	100,00	0,00	0,00
Mamífers	24	38,10	25,00	0,00
Reptils	1	2,70	0,00	0,00
Peixos	19	52,78	47,37	52,63
Gasteròpodes	2	10,00	0,00	0,00
Amfibis	5	33,33	80,00	0,00
Crustacis	7	87,50	0,00	0,00
Bivalves	2	33,33	0,00	100,00
Anelids	3	100,00	0,00	0,00
Arthropoda_Altres	3	100,00	0,00	0,00
Altres	0	0,00	0,00	0,00
TOTAL	372	14,77	29,03	3,76

2021-2022

PROPUESTA DE
MEDIDAS Y
DIRECTRICES

METODOLOGÍA

> Fases de trabajo

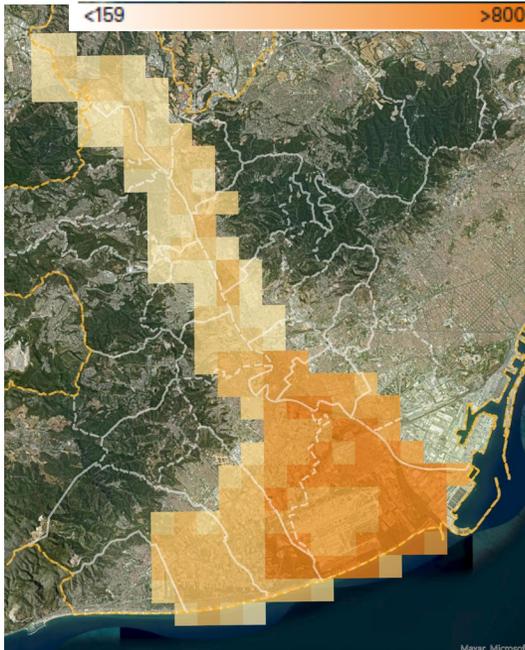
**TRABAJOS
PREPARATORIOS DE
GABINETE**

**CAMPAÑAS DE
TRABAJO DE CAMPO**

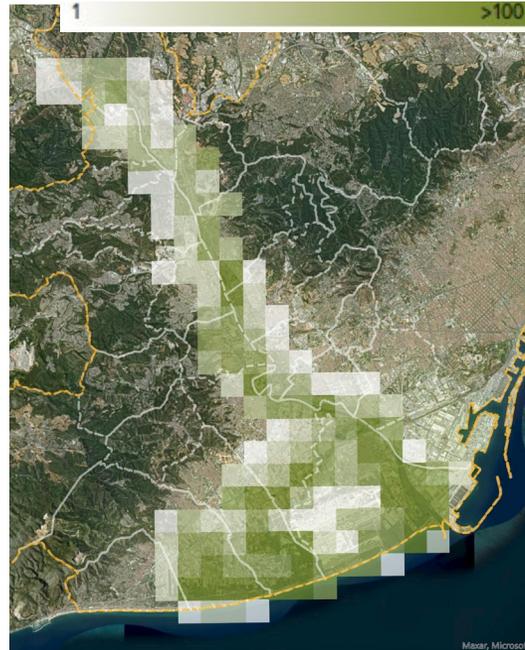
**EXPLORACIÓN Y
ANÁLISIS DE DATOS**

**PROPUESTA DE
MEDIDAS Y
DIRECTRICES**

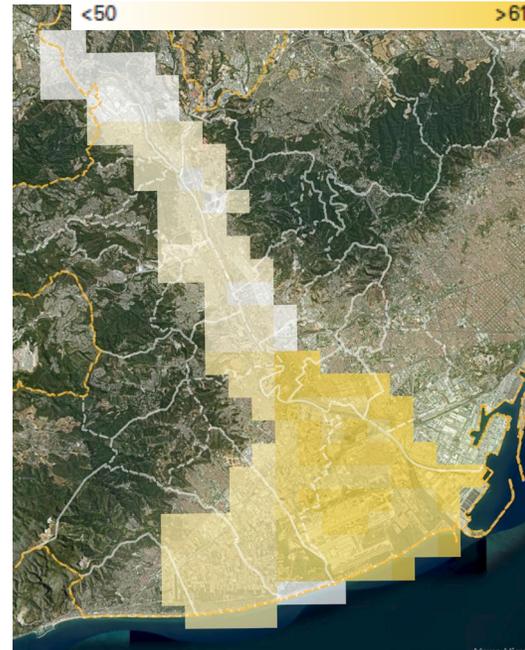
TOTAL DE ESPECIES

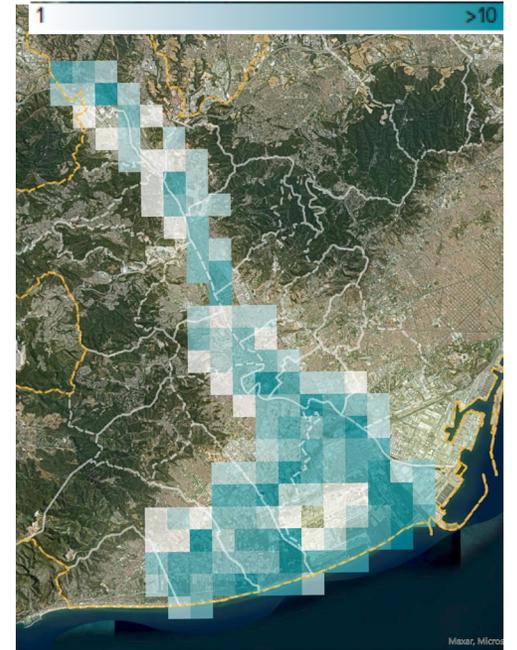
ESPECIES PRPOTEGIDAS NO AMENAZADAS

ESPECIES PROTEGIDAS AMENAZADAS

ESPECIES EXÓTICAS INVASORAS

EJEMPLO

PE03. Reintroducció de l'espínós (*Gasterosteus aculeatus*)

Imatges

Foto: Quim Pou

Àmbit geogràfic

Diversos municipis

Tipus de proposta

Nivell de prioritat

Grup biològic objectiu

Projecte

MITJÀ

Peixos

Hàbitats o espècies objectiu

Espínós (*Gasterosteus aculeatus*)

Estatut legal

Catàleg de Fauna Amenaçada de Catalunya: EN

Catálogo Nacional de Especies Amenazadas: -

Directiva Hàbitats (92/43/CEE): -

Situació actual a la zona

Extint

Mapa de la situació actual

ESTUDI SOBRE L'ANÀLISI DE LA BIODIVERSITAT A L'ÀMBIT METROPOLITÀ DEL RIU LLOBREGAT Fase IV – Directrius, criteris i propostes

Directrius i criteris vinculats

DC-PE-05. Impulsar o recolzar projectes específics de recuperació d'espècies amenaçades

Objectius específics

Recuperació d'espècies recentment extingides de fauna

Recuperació d'un o diversos nuclis viables d'espínós

Vincle amb altres propostes

PE02. Restauració de la connectivitat pels peixos al riu Llobregat i principals tributaris .

Justificació i descripció general

La reintroducció d'espècies extingides a escala regional o nacional és una estratègia clàssica de recuperació de biodiversitat. Generalment els projectes de reintroducció de vertebrats sovint són costosos o complexos, o bé directament inviàbles. Tanmateix, en el cas d'aquest petit peix, el cost és baix. Malgrat que les possibilitats d'èxit siguin incertes, la recuperació d'una espècie extingida dècades enrere suposaria un encert tant en termes conservacionistes, com pel seu potencial com a espècie bandera per a explicar a la ciutadania la recuperació de part dels sistemes naturals de la zona que l'haurien d'acollir.

Actuacions proposades

Diagnosi prèvia i projecte de reintroducció

Fer una diagnosi prèvia per a delimitar els sectors més idonis, i avaluar-ne l'estat i potencialitat per a garantir l'èxit de l'operació. Cal un projecte previ de reintroducció, amb tots els detalls científics, tècnics, i operatius que siguin necessaris: viabilitat, font d'exemplars, etc.

Reintroducció: alliberaments d'exemplars

Són necessàries certes tasques preparatòries (reunions de planificació, permisos administratius, etc.). Tots els detalls operatius estaran definits al projecte. Idòniament s'haurien de repetir al llarg de 3 anys.

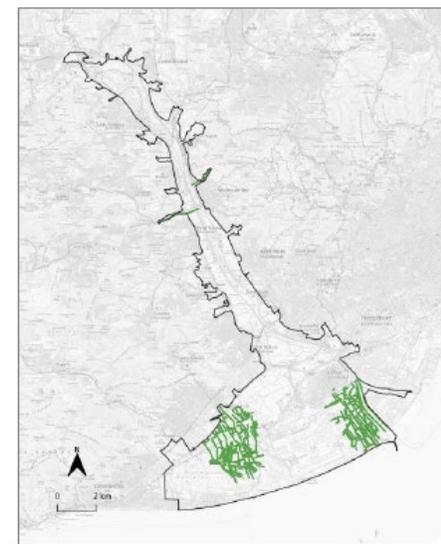
Seguiments posteriors

És indispensable dur a terme seguiments per avaluar l'eficàcia de l'actuació, mitjançant mostres específics estandarditzats, a càrrec d'especialistes.

Observacions

Aquesta actuació és susceptible de ser amplada a altres espècies de peixos amenaçats, sovint extingits a la zona en temps recents. En el cas del fartet (*Aphanius iberus*), actualment existeix ja un programa de reintroducció al Delta del Llobregat, que convindria intensificar.

Mapa de propostes d'actuació

Pressupost estimat

Diagnosi i projecte: 4.000€

Costos anuals aproximats:

Tasques preparatòries: 500€

Alliberaments d'exemplars: 1.000€

Seguiments posteriors: 3.000€

TOTAL (3 anys): 17.500€

CONCLUSIONES

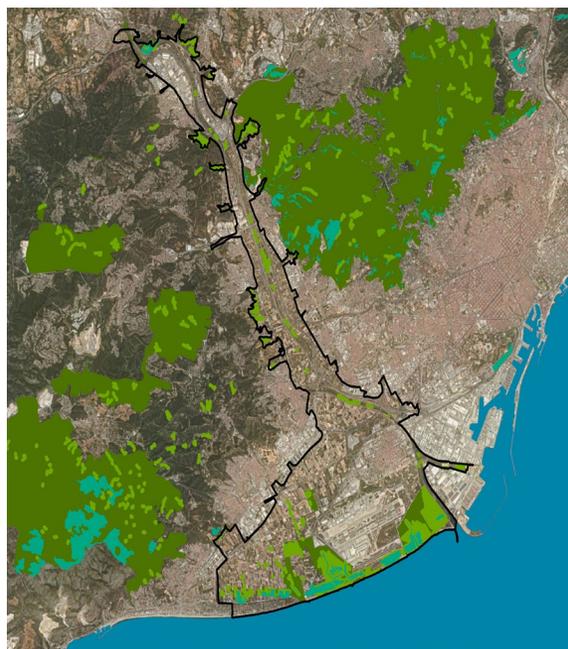
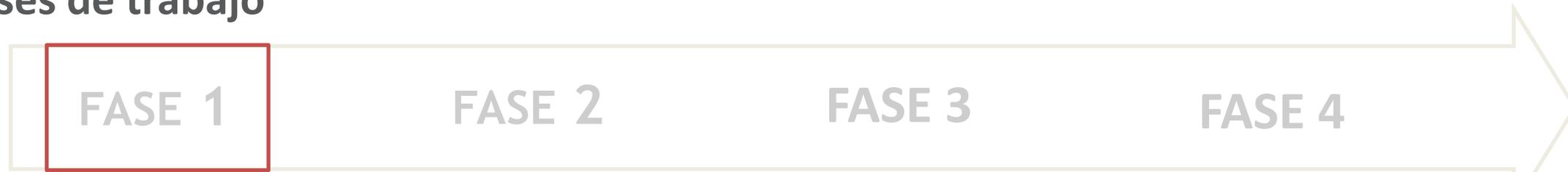
- > **Diferencias** relevantes entre el **tramo alto y el tramo bajo**
- > 100% de líquenes y macroinvertebrados acuáticos
- > Nuevas **citaciones** (mariposas diurnas y líquenes (6 CAT))
- > Especies **protegidas** (pájaros, anfibios y reptiles). Falta **conexión**
- > Representatividad de los **pájaros** destacable (85% registradas Cataluña)
- > **Hábitats** clave fuera ENPE (Orquídeas y mariposas (espacios abiertos), quirópteros (de humedal y cursos fluviales))
- > Especies **exóticas invasoras**: 100% de bivalvos y >50% de peces. Principalmente masas agua continental.

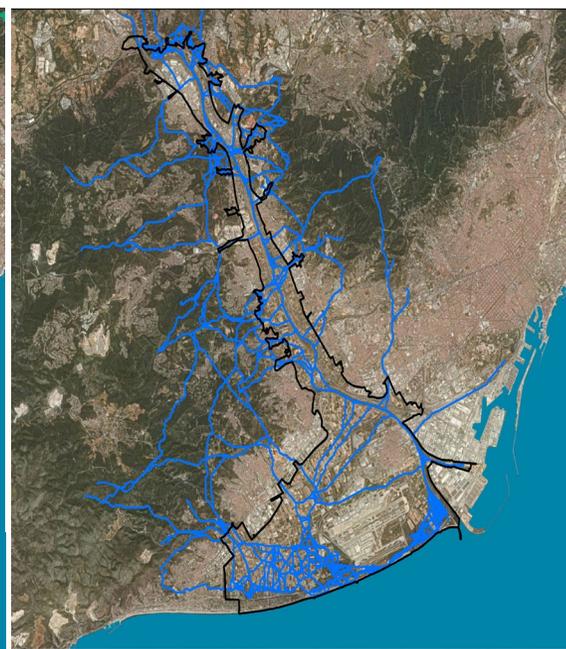
CONECTIVIDAD ECOLÓGICA

METODOLOGÍA

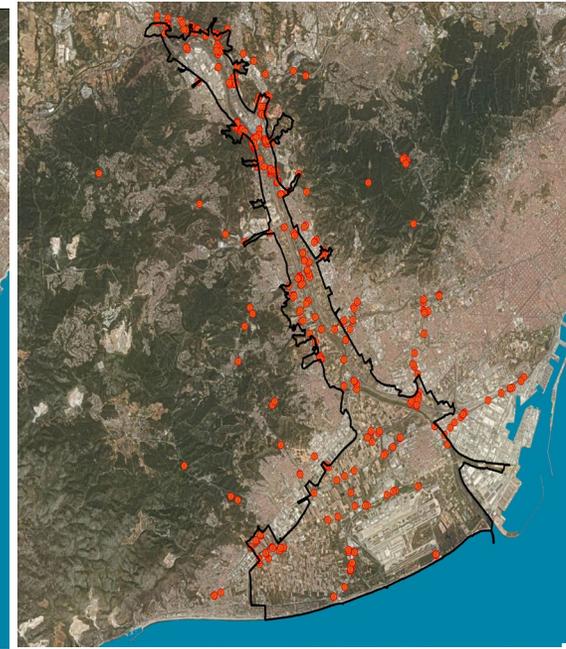
> Fases de trabajo

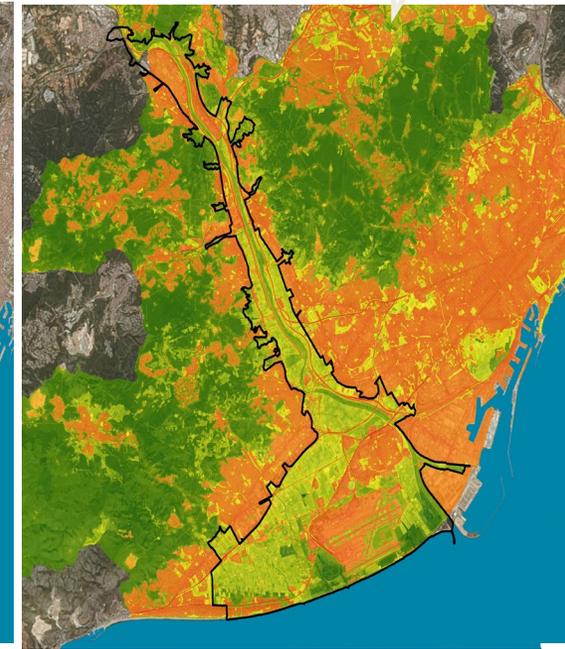
IDENTIFICACIÓ ZONES NUCLI

ANÀLISI CONNEXIONS MÍNIM COST

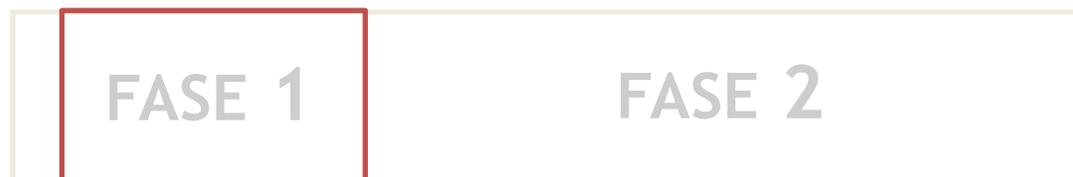
ANÀLISI CONNECTIVAT. INTRALINEAR I PUNTS DE CONFLICTE

ANÀLISI DE LA FUNCIONALITAT ECOLÒGICA

METODOLOGÍA

> Fases de trabajo

**TRABAJOS
PREPARATORIOS DE
GABINETE**

Logos for 'Espais Naturals del Delta del Llobregat' and 'Agència Catalana de l'Aigua'. Below each logo is a grey box with the organization's name in Spanish: 'Consorci dels Espais Naturals del Delta del Llobregat' and 'Agència Catalana de l'Aigua'.

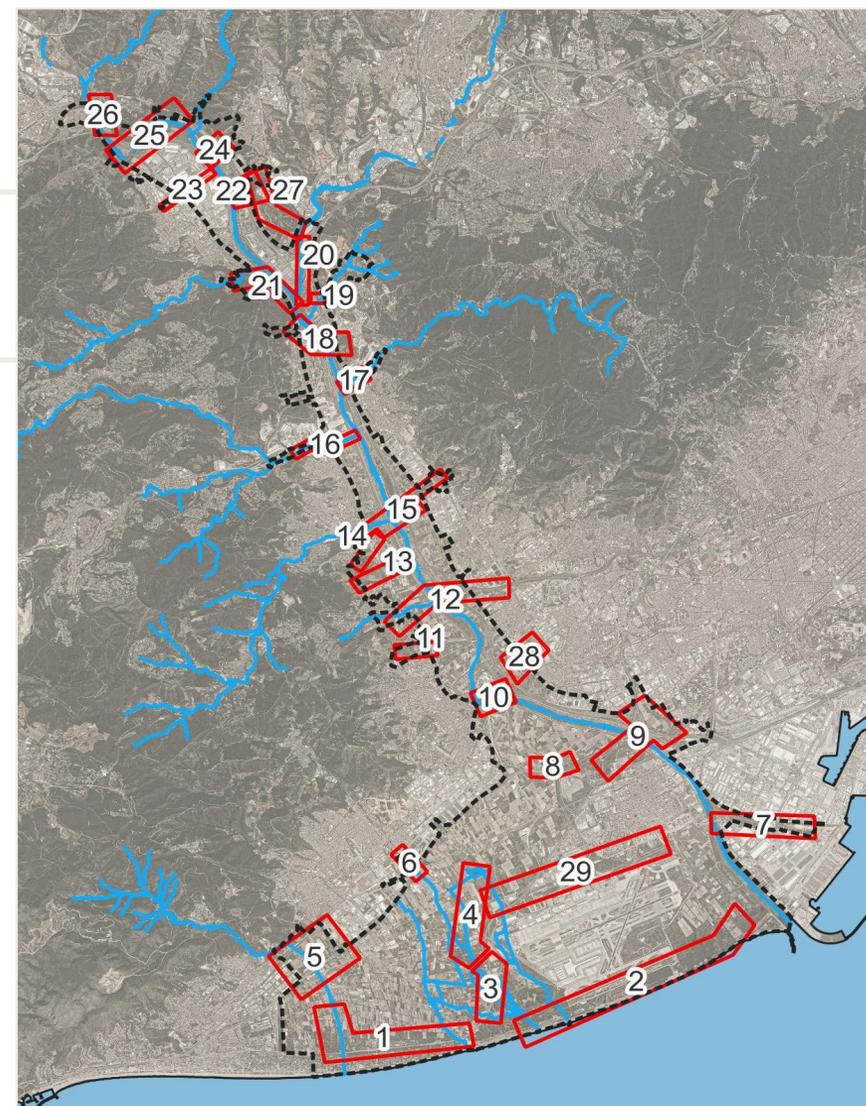
Logos for 'Parc Agrari del Baix Llobregat' and 'Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural (DTES)'. Below each logo is a grey box with the organization's name in Spanish: 'Consorci del parc Agrari del Baix Llobregat' and 'Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural (DTES)'.

Logos for 'Diputació Barcelona' and 'Àrea Metropolitana de Barcelona'. Below each logo is a grey box with the organization's name in Spanish: 'Diputació de Barcelona' and 'Àrea Metropolitana de Barcelona'.

**CAMPAÑAS DE
TRABAJO DE CAMPO**

AGENTES GESTORES DEL TERRITORIO

ZONAS RELEVANTES PARA LA
CONECTIVIDAD ECOLÓGICA

RESULTADOS

> Estructuras aptas para la fauna

Recopilación de las características de 192 estructuras aptas para el paso de fauna:

DATOS DE MUESTREO

- Prioridad
- Funcionalidad teórica
- Fototrampeo

CARACTERÍSTICAS ESTRUCTURALES

- Tipos de estructura
- Anchura
- Altura
- Diámetro
- Longitud
- Índice de apertura

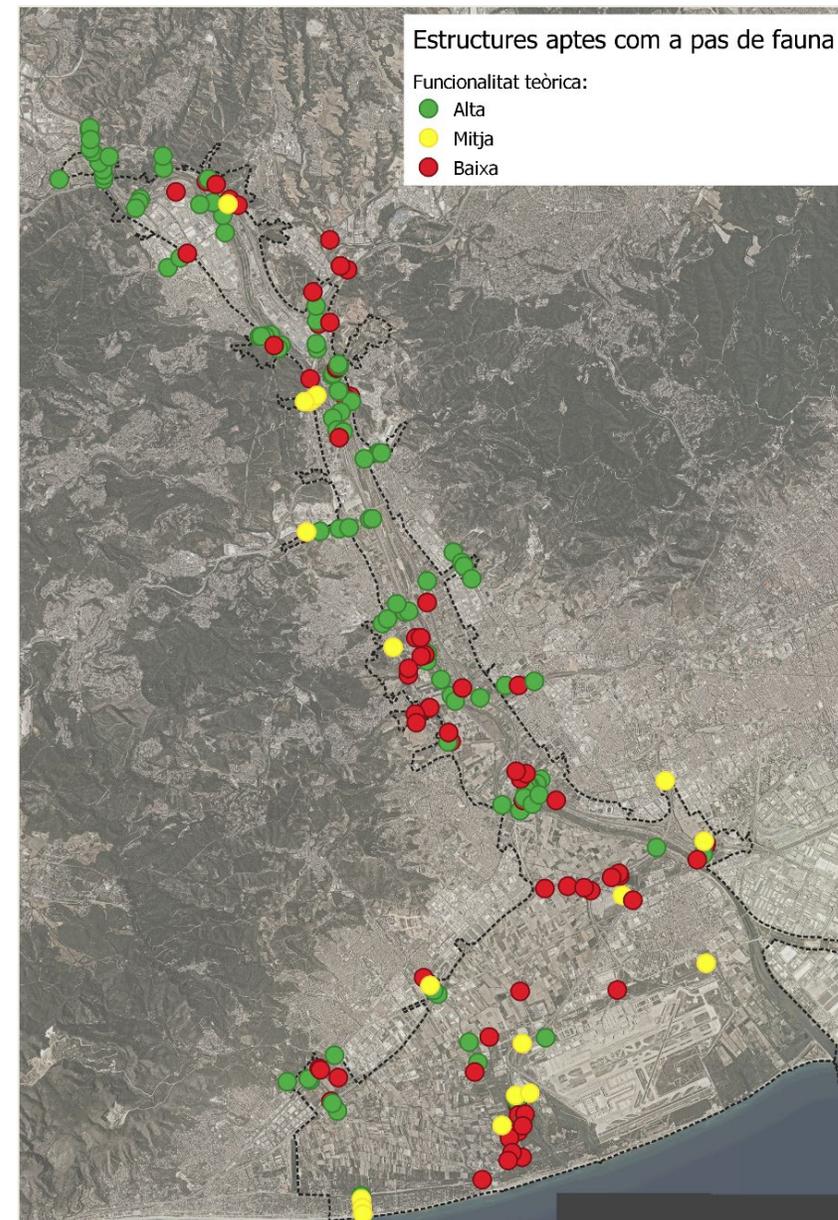
ACTIVIDAD FAUNÍSTICA

- Especies observadas

CONDICIONANTES

- Acceso con plantaciones guía
- Cierre perimetral
- Paso inundado
- Usos compartidos
- Banqueta elevada
- Material base
- Visibilidad de la boca opuesta

FUNCIONALIDAD TEÓRICA DE LAS ESTRUCTURAS APTAS COMO PASO DE FAUNA

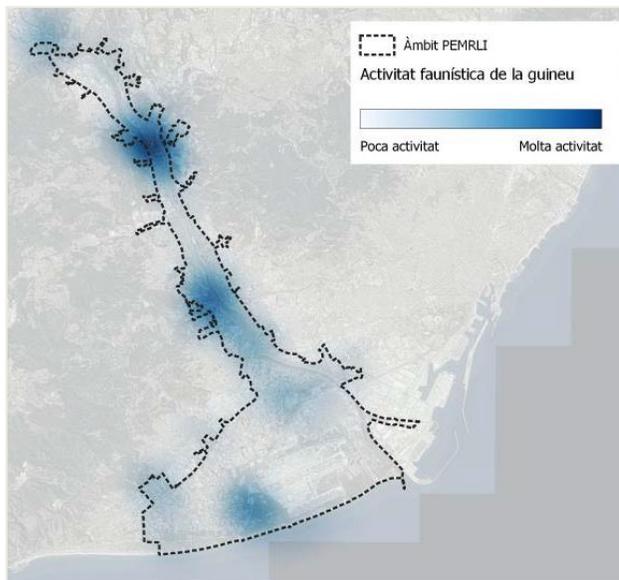

RESULTADOS

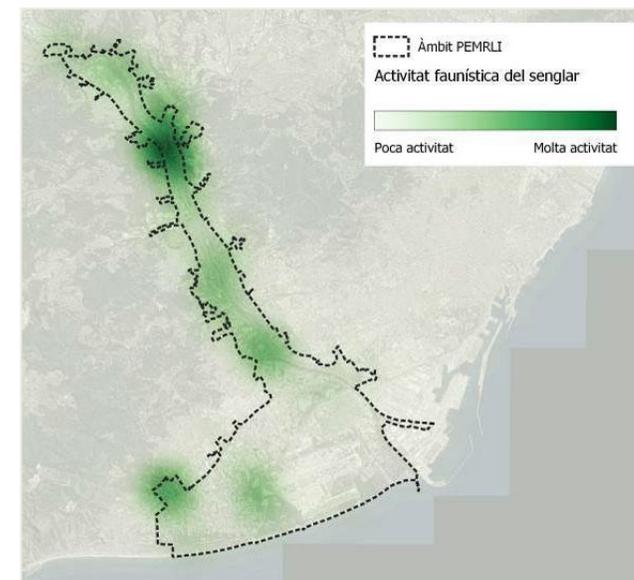
> Actividad faunística - rastros

ESPECIES	PUNTOS DETECTADOS
Jabalí (<i>Sus scrofa</i>)	188
Zorro (<i>Vulpes vulpes</i>)	67
Tejón (<i>Meles meles</i>)	52
Gato doméstico (<i>Felis sylvestris catus</i>)	47
Conejo (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	39
Ardilla (<i>Sciurus vulgaris</i>)	12
Corzo (<i>Capreolus capreolus</i>)	11
Garduña (<i>Martes foina</i>)	4
Visón americano (<i>Neovison vison</i>)	3
Gineta (<i>Genetta genetta</i>)	2
Erizo común (<i>Erinaceus europaeus</i>)	2
Nutria (<i>Lutra lutra</i>)	1
Micromamíferos	5

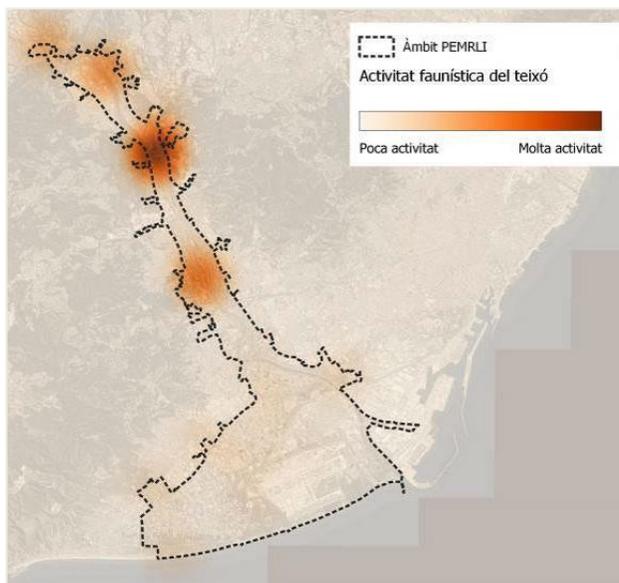
ACTIVIDAD FAUNÍSTICA DEL ZORRO

ACTIVIDAD FAUNÍSTICA DEL JABALÍ

ACTIVIDAD FAUNÍSTICA DEL TEJÓN

RESULTADOS

> Actividad faunística - fototrampeo

EJEMPLAR DE
NUTRIA CON
FOTOTRAMPEO

EJEMPLAR DE
GARDUÑA CON
FOTOTRAMPEO

ESPECIES	DETECCIONES	FREQ. EN 100 DÍAS
Zorro (<i>Vulpes vulpes</i>)	23	73,3
Jabalí (<i>Sus scrofa</i>)	17	25,8
Tejón (<i>Meles meles</i>)	9	25,7
Conejo (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	9	12,5
Gineta (<i>Genetta genetta</i>)	4	9,4
Gato doméstico (<i>Felis sylvestris catus</i>)	4	13,5
Garduña (<i>Martes foina</i>)	2	15,8
Ardilla (<i>Sciurus vulgaris</i>)	2	3,1
Nutria (<i>Lutra lutra</i>)	2	1,1
Comadreja menor (<i>Mustela nivalis</i>)	1	0,7

> El fototrampeo ha permitido confirmar la presencia de nutria en la desembocadura del Llobregat. La última detección conocida de este mamífero en el ámbito fue en febrero de 2020, en la zona de Castellbisbal, lo que prueba la existencia de conectores ecológicos funcionales entre los diferentes elementos naturales del área de estudio.

EJEMPLO

EJE CONECTOR 2 (Riera de Sant Climent – La Murtra)

MAPAS DESCRIPTIVOS

Connectors i zones crítiques descrites al planejament

▨ Àmbits connectors (DIE, PDU Metropolità)   ■ Espais d'interès connector (PEPNat)

Espais d'interès natural

■ Espais inclosos dins el PEIN i XN2000
▨ Espais naturals de protecció especial (ENPE)
▨ Espais inclosos dins l'Inventari de zones humides de Catalunya
▨ Àrees d'interès faunístic i florístic

▨ Hàbitats d'interès comunitari
▨ No prioritari
▨ Prioritari

MAPAS RESULTANTES DEL ANÁLISIS DE DATOS

Estructures aptes com a pas de fauna

Funcionalitat teòrica:

● Alta
● Mitja
● Baixa

Activitat faunística

▬ Poca activitat   ▬ Molta activitat

EJEMPLO

EJE CONECTOR 2 (Riera de Sant Climent – La Murtra)

PROPUESTAS DE ACTUACIÓN

Eix connector 2

- Actuacions proposades:
- ◆ Actuacions en infraestructures de transport
  - ◆ Actuacions en cursos fluvials
  - ▨ Superfície afectada
  - ◆ Actuacions en hàbitats d'interès
  - ▨ Superfície afectada
  - Actuacions singulars

DETALLE DE LOS PUNTOS DE ACTUACIÓN Y ACTUACIONES TIPO EN INFRAESTRUCTURAS DE TRANSPORTE

CODI	ACTUACIÓ PROPOSADA	UNITAT	DIMENSIÓ	PREU/UT.	IMPORT
P2.1 Adequació del pas inferior sota la via C-31 (pas 10)					
	Eliminació del paviment artificial	m ²	270	15,00	4.050,00
	Tanques opaques	m ²	30	277,70	8.331,00
	Condicionament d'accessos amb vegetació	ut.	2	15,20	500,00
P2.2 Adequació del pas inferior sota la via C-31 (pas 12)					
	Tanques opaques	m ²	75	277,70	20.827,50
P2.3 Adequació del pas inferior sota la via C-31 (pas 14)					
	Banqueta elevada	m ³	6	500,00	3.000,00
	Retirada de sediments de l'interior del pas (1)	m ³	50	120,00	6.000,00
P2.4 Adequació del pas inferior sota la via d'accés a l'aeroport (pas 15)					
	Banqueta elevada	m ³	4	500,00	2.000,00
P2.5 Adequació del pas inferior sota la via de servei de la C-31 (pas 18)					
	Pantalles vegetals/elevadores de vol	m ²	560	6,25	3.500,00
	Tanca cinètica	m	500	40,00	20.000,00
	Banqueta elevada	m ³	2	500,00	2.000,00
P2.6 Adequació del pas inferior sota la via de servei de la C-31 (pas 19)					
	Banqueta elevada	m ³	5	500,00	2.500,00
P2.7 Adequació del pas inferior sota la via C-31 (pas 20)					
	Pantalles vegetals/elevadores de vol	m ²	480	6,25	3.000,00
	Banqueta elevada	m ³	6	500,00	3.000,00
P2.8 Adequació del pas inferior sota la via C-31 (pas 29)					
	Banqueta elevada	m ³	11	500,00	5.500,00
P2.9 Adequació del pas inferior sota la via B-204 (pas 31)					
	Tanques opaques	m ²	75	277,70	20.827,50

EJEMPLO

EJE CONECTOR 2 (Riera de Sant Climent – La Murtra)

ACTUACIONES TIPO

- P2 Infraestructuras de transporte
- F2 Cursos fluviales
- H2 Hábitats de interés

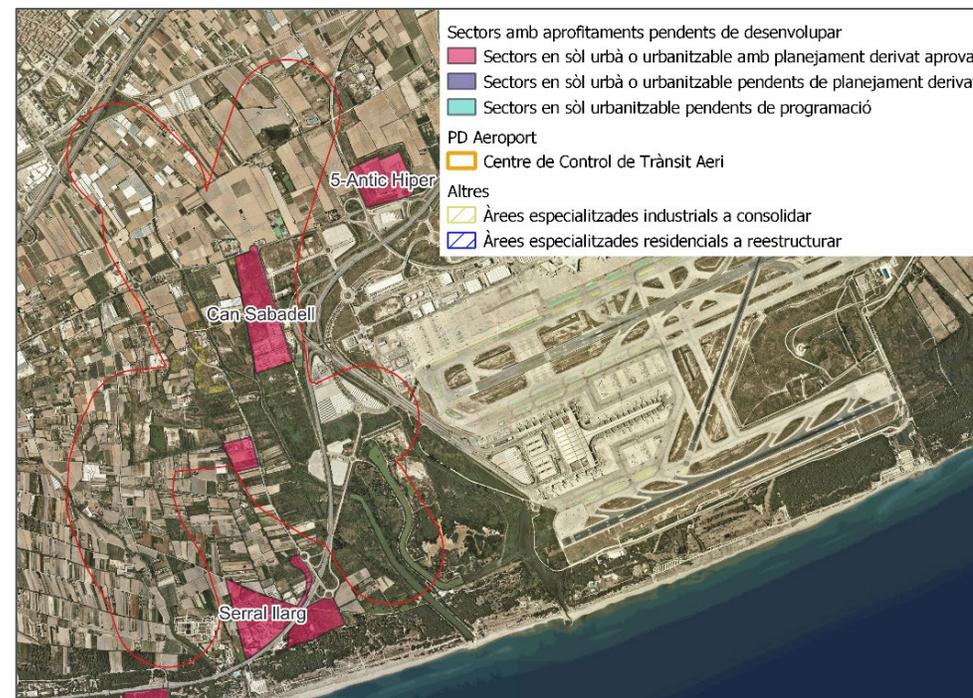
ACTUACIONES SINGULARES

- AS2.1 Creación de nuevos pasos inferiores bajo la C-31 (Viladecans)

PRESUPUESTO GLOBAL

	IMPORT TOTAL
ACTUACIONES TIPUS	
H2.2 Eliminació d'infraestructures obsoletes i posterior restauració (2)	2.316.010,00 €
H2.3 Eliminació d'infraestructures obsoletes i posterior restauració (3)	4.132.880,00 €
H2.4 Manteniment de la marina de Can Sabadell	34.600,00 €
H2.5 Eliminació d'infraestructures obsoletes i posterior restauració (4)	3.349.140,00 €
IMPORT TOTAL DE LES ACTUACIONES TIPUS	14.048.214,20 €
ACTUACIONES SINGULARS	
AS2.1 Creació de nous passos inferiors sota la C-31 (Viladecans)	152.143,95 €
IMPORT TOTAL DE LES ACTUACIONES SINGULARS	152.143,95 €
EIX CONECTOR 2 - TOTAL PRESSUPOST D'EXECUCIÓ MATERIAL	14.200.358,15 €
13 % Despeses generals	1.846.046,56 €
6 % Benefici industrial	852.021,49 €
SUBTOTAL	16.898.426,20 €
21 % IVA	3.548.669,50 €
EIX CONECTOR 2 - TOTAL PRESSUPOST PER CONTRACTE	20.447.095,70 €

SÍNTESIS DEL ESTADO ACTUAL DEL PLANEAMIENTO URBANÍSTICO

PROPUESTA DE ENCAJE URBANO Can Sabadell

www.amb.cat

pgarcia@amb.cat

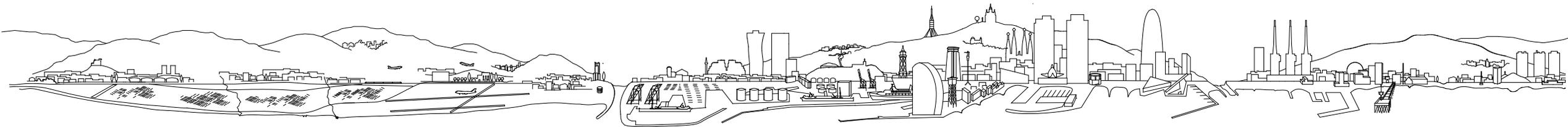
Realización:

 Anthesis Lavola

 Sorelló

Dirección y coordinación:

 AMB Àrea Metropolitana
de Barcelona

 AMB Àrea Metropolitana
de Barcelona